

- **Emil Filla (3. 4. 1882 Chropyně – 7. 10. 1953 Praha)**

Emil Filla

Emil Filla se narodil na Moravě poblíž Kroměříže. Dětství a mládí prožil v Brně, kde studoval na obchodní škole. Toto studium ho ale příliš nebavilo, ze školy byl v šestnácti letech vyloučen. Začal cestovat, hodně četl, sbíral zkušenosti a inspiraci pro svoji pozdější tvorbu. V roce 1903 se definitivně rozhodl a nastoupil na pražskou Akademii výtvarných umění. Filla byl vynikajícím studentem, hned na počátku studií získal 1. cenu Akademie. Navzdory tomu školu ale nedokončil. Podnikl další studijní cestu, tentokrát po Německu, Nizozemí, Belgii a Francii, kde v muzeích a galeriích studoval díla starých mistrů. V té době se začal učit francouzsky.

Zásadním zlomem v jeho uměleckém životě byla výstava slavného norského malíře - expresionisty Edvarda Muncha, která proběhla v Praze v roce 1905. Munchovy obrazy na Fillu a jeho umělecké přátele velice zapůsobily a ovlivnily jejich budoucí tvorbu. Fillu v té době nejvíce zajímal kubismus. Kubistická díla, především obrazy Pabla Picassa, mohl Filla studovat díky sbírce dr. Vincence Kramáře, znalce a sběratele umění, jenž Fillu podporoval (mimo jiné si od něj kupoval obrazy).

Na jaře roku 1913 se Emil Filla oženil s Hanou Krejčí, spolužačkou z pražské Akademie. Společně se odstěhovali do Paříže. Usídlili se v hotelu Roma na Montmartru, kde měl svůj ateliér i Georges Braques. Manželé Fillovi tam ale nezůstali dlouho, protože jim jako rakouským občanům po vypuknutí 1. světové války hrozilo ve Francii vězení. Za dramatických okolností tedy uprchli do Amsterdamu, kde zůstali až do konce války. Manželé Fillovi se odtamtud zúčastnili domácího odboje za samostatnost Československa (v tzv. české Maffii), předávali tajné zprávy z Prahy do Paříže a Londýna. Emil Filla se také podílel na vydávání protiválečného časopisu *Michel im Sumpf*. Nikdy však ani během války neopustil uměleckou tvorbu, i v Holandsku usilovně maloval a tvořil sochy.

Po skončení války pomohl Filla na žádost T. G. Masaryka založit diplomatické zastoupení samostatného Československa v Haagu, kde dva roky pracoval, poté se vrátil do Prahy. Po krátkém působení na Ministerstvu zahraničí se věnoval opět výhradně malbě.

V meziválečném období patřil Filla mezi nejvýznamnější československé a evropské malíře; v roce 1932 proběhla v Praze u příležitosti umělcových 50. narozenin velká retrospektivní výstava jeho díla.

Filla se vždy zajímal o aktuální umělecké i politické dění, uspořádal například první pražskou výstavu českého surrealismu, ve 30. letech se v jeho obrazech, zejména v cyklech *Héraklovy zápasy* a *Boje a zápasy*, objevuje hrozba fašismu. Jako důležitá osobnost

československého uměleckého a veřejného světa byl Emil Filla v roce 1939 zatčen a poslán do koncentračního tábora Buchenwald, kde prožil celou válku. Zde vznikly jeho zápisky vydané v roce 1947 knižně: *Psí písně v Buchenwaldě*.

Po válce se Filla vrátil do Prahy, kde se stal profesorem na nově založené Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Usadil se na zámku Peruc v severních Čechách - zámek mu byl propůjčen vládou - kde mohl nejen tvořit, ale i umístit svou rozsáhlou sbírku uměleckých předmětů. Odtud pak pocházely panoramatické obrazy zobrazující České středohoří. Nicméně komunistický režim velice rychle ukončil toto období slávy a všeobecného uznání. Filla nesměl ke konci svého života vystavovat, jedinou výjimkou byly právě jeho krajiny, nesměl ani vyučovat na VŠUP.

Fillova díla zdobí dodnes řadu sbírek významných uměleckých institucí, prodávají se pravidelně i na prestižních aukcích.

